

5 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam],

geboren op [Datum],

wonende te [Plaats],

hierna te noemen: klaagster,

juridisch adviseur: mr. A.W.E.S. van Duynevelt-Franken, advocaat te Leiden,

tegen:

[Naam],

geboren op [Datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

lid van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot.,

raadsman mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 februari 2012. Op 30 mei 2012 is bij de griffie namens aangeklaagde een verweerschrift ingekomen van mr. Baetens voornoemd.

Op 2 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen, vergezeld van haar dochter mevrouw [Naam] en van de heer [Naam] en mevrouw [Naam], gastouders van de dochter van klaagster.

Klaagster heeft haar standpunt toegelicht en werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. A.W.E.S. van Duynevelt-Franken voornoemd.

Namens aangeklaagde en de Congregatie zijn verschenen de raadsman mr. Baetens voornoemd en mevrouw [Naam], directeur van voornoemde Congregatie.

Na beraadslaging achtte de Klachtencommissie het verhoor van mevrouw [Naam] als getuige noodzakelijk. De getuige is gehoord op 20 september 2012. Hiervan is een proces-verbaal opgemaakt dat aan partijen is toegezonden.

Bij brief van 4 oktober 2012 heeft de raadsman van klaagster hierop een reactie gegeven.

2. De klacht

2.1. Klaagster komt uit een gezin van zeven kinderen. Vanaf ongeveer haar vierde jaar heeft zij zeer zware astma. Vanwege deze ziekte is zij vele jaren van huis weggeweest om in een gezondere omgeving te verblijven. Op haar twaalfde woonde ze weer thuis en ging ze naar de middelbare school. Omdat zij door haar astma niet in staat was om naar een (goede) middelbare school te fietsen heeft het astmacentrum geregeld dat zij intern kwam op het pensionaat [Naam] in [Plaats]. Zij kwam al vrij snel onder de hoede van aangeklaagde. Zij moest haar astmamedicijnen inleveren. Zij kreeg van aangeklaagde niet de benodigde dagelijkse onderhoudsdosis. Als ze medicijnen nodig had, moest ze er om vragen. Klaagster is door aangeklaagde seksueel misbruikt. De eerste keer dat het misbruik plaatsvond was op een nacht dat klaagster het heel erg benauwd kreeg. Zij moest van aanklaagde het pompje met medicijnen krijgen. Zij moest mee naar de kamer van aangeklaagde, daar oefeningen doen en op haar bed gaan liggen. Daar ging aangeklaagde haar strelen. De daarop volgende keren verliepen op soortgelijke manier maar steeds ging het misbruik een beetje verder tot uiteindelijk het penetreren van klaagster met haar vingers, en andere voorwerpen, tot bloedens toe. Ook moest klaagster toekijken hoe aangeklaagde zichzelf bevredigde en van lieverlee moest klaagster ook bij aangeklaagde seksuele handelingen verrichten. Dat heeft gedurende drie en een half jaar één à twee keer per week plaatsgevonden. Aangeklaagde zei daarbij dat klaagster heel slecht was en dat niemand haar wilde. Klaagster werd door aangeklaagde gekleineerd en was bang voor haar. Zij is ook veel door aangeklaagde geslagen. Klaagster werd door aangeklaagde ook zoveel mogelijk geïsoleerd van anderen.

2.2. Klaagster moest een à twee keer per jaar met haar moeder naar een astmacentrum. Op een keer toen zij daar was, moest ze huilen. De arts heeft toen alleen met haar gesproken en toen heeft ze alles aan hem verteld. Hij heeft haar toen gezegd dat hij zou proberen haar zo spoedig mogelijk, zo mogelijk voor Pasen, weg te krijgen van [Naam]. Klaagster kan zich herinneren dat ze toen met carnaval al thuis was. De echte reden van haar vertrek is nooit besproken. Tegen haar ouders was gezegd dat ze onvoldoende kon meekomen op de MAVO en daarom verplaatst moest worden naar de huishoudschool. Haar ouders waren het daar niet mee eens. Klaagster is naar klas 3 van de HAVO gegaan en daarna naar de MTS. Bij het verlaten van [Naam] was klaagster 16 jaar oud en woog ze slechts 39 kilo. Ze werd toen opgenomen in een ziekenhuis om aan te sterken en om de juiste medicatie in te stellen.

2.3 Klaagster is op haar 21^e het huis uit gegaan en kreeg een relatie die met name gestrand is omdat klaagster geen goede seksuele omgang met de man kon hebben. Uit de relatie is een dochter geboren. Deze dochter is deels door de voormelde gastouders verzorgd en opgevoed. Klaagster heeft een paar jaar voor de geboorte van haar dochter en vlak erna een zelfmoord poging gedaan.

In het najaar van [Jaar], toen ze een loopbaancoach kreeg in verband met een fusie op haar werk, zag deze coach dat ze een geheim meedroeg. Hij heeft haar aangespoord om er mee naar buiten te komen. Zij is toen op zoek gegaan naar lotgenoten en getuigen. Via haar werk kreeg ze een psycholoog toegewezen. Deze diagnosticeerde een posttraumatische stressstoornis als gevolg van seksueel misbruik en fysieke en mentale mishandeling. Ze krijgt nog steeds therapie.

2.4. Klaagster wilde graag weten of er meer slachtoffers zijn van seksueel misbruik door aangeklaagde. Zij heeft inmiddels contact met enkele oud-leerlingen van [Naam], waaronder [Naam] en [Naam], wier meisjesnaam [Naam] luidt. Zij is ook bezig met de verwerking van wat haar is overkomen. Erkenning door aangeklaagde van hetgeen haar is aangedaan is daarbij van groot belang.

Klaagster heeft door haar verleden dingen in het leven gemist en zou daar graag (ook) financiële genoegdoening voor krijgen.

3. Het verweer

Namens aangeklaagde heeft mr. Baetens het volgende aangevoerd:

Aangeklaagde heeft op [Datum] haar eeuwige gelofte afgelegd. Vanaf [Datum] was zij verbonden aan [Naam]. Vanaf [Datum] tot [Datum] was zij leidster in het internaat en daarna tot [Datum] leidinggevende van de communiteit. In [Datum] werd zij lid van het hoofdbestuur van de Congregatie tot aan haar pensioen op [Datum].

Zij heeft enige tijd geleden een herseninfarct doorgemaakt waardoor haar gezondheid thans fragiel is en zij niet in staat is bij de klachtzitting te verschijnen en te worden gehoord. Zij zegt nog over een uitstekend geheugen te beschikken en bevestigt dat ze in de jaren dat klaagster er verbleef een van de leidsters van [Naam] is geweest. Zij kan zich nog vele namen herinneren van meisjes die zij onder haar hoede heeft gehad. De naam van klaagster zegt haar echter totaal niets, ook niet als gerefereerd wordt aan de zware astma. Ook de namen [Naam] en [Naam], die beiden een schriftelijke verklaring hebben overgelegd, zeggen haar niets. De inhoud van die verklaringen ontkent zij ten stelligste. De beschuldigingen hebben aangeklaagde geheel van haar stuk gebracht en bezorgen haar veel verdriet. Zij ontkent ieder seksueel misbruik evenals het slaan en/of opsluiten van een kind. Zij heeft nooit een kind in haar kamer toegelaten. Zij concludeert dan ook dat de herinnering van klaagster onjuist is of dat zij zich vergist in de naam van de dader.

De raadsman heeft voorts aangevoerd dat de provinciaal overste zeer uitvoerig onderzoek heeft gedaan naar aanleiding van het gestelde in het klaagschrift. De naam van klaagster is terug te vinden op de leerlingenlijst in de door klaagster genoemde jaren. Zij is halverwege de MAVO in klas 3 in [Jaar] uitgeschreven zonder dat er een reden staat vermeld. In de leerlingenlijst is een [Naam] aangetroffen met een andere achternaam dan [Naam], zij is slechts enkele maanden op het internaat geweest. Ten aanzien van aangeklaagde zijn geen gegevens of aanwijzingen bekend geworden die negatieve signalen over het functioneren van aangeklaagde inhouden noch ook maar de geringste aanwijzing voor de gestelde gedragingen. De geraadpleegde toenmalig arts van het internaat stelt nadrukkelijk dat hem uit die tijd geen signalen van enig wangedrag jegens kinderen bekend is.

De raadsman concludeert dat onvoldoende steunbewijs aanwezig is om de klacht gegrond te verklaren.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er is meer dan veertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. De Klachtencommissie betreurt het dat aangeklaagde zelf hierover niet kan worden gehoord. De verklaring van klaagster is op de Klachtencommissie oprecht en authentiek overgekomen.

Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring.

4.4 Mevrouw [Naam] heeft een schriftelijke, door haar ondertekende verklaring overgelegd waarin zij melding maakt van seksueel misbruik door aangeklaagde tijdens haar verblijf in [Naam]. Dit gaat weliswaar over een andere periode dan het misbruik van klaagster, maar er zijn opvallende overeenkomsten. Naast het seksueel misbruik dat onder meer bestond uit het penetreren van de meisjes valt de lichamelijke kwetsbaarheid van beiden op, de vernederende manier waarop ze zijn behandeld, de isolatie van anderen en de fysieke mishandeling. Mevrouw [Naam] is door de voorzitter van de Klachtencommissie gehoord als getuige. Zij kwam zowel op de voorzitter als op de aanwezige griffier oprecht over. Op de momenten waarop het seksueel misbruik aan de orde kwam, begon zij over haar hele lichaam te trillen waardoor het niet mogelijk was op details in te gaan, maar het duidelijk was dat de getuige hevig geëmotioneerd raakte.

De moeder van klaagster heeft schriftelijk verklaard dat haar dochter in [Jaar] zeer plotseling het pensionaat moest verlaten omdat zij de MAVO niet aan zou kunnen. Ze kan zich haar verbazing over de plotseling veranderde schoolprestaties van haar dochter nog herinneren. Ze was het er ook niet mee eens en heeft haar dochter met succes op de HAVO geplaatst. Het plotselinge vertrek wordt ondersteund door de gegevens uit het archief van het pensionaat.

Mevrouw [Naam] heeft in een door haar ondertekende schriftelijke verklaring gesteld dat zij samen met aangeklaagde in de eerste klas zat van de MAVO op het pensionaat. Zij kan zich haar nog goed herinneren omdat ze buitengewoon mager was en erg ziek, altijd benauwd door de astma, waardoor ze ook geregeld eerder de klas uit moest. Zij kan zich goed herinneren dat zij op een keer klaagster vanuit de kamer van zuster [Naam] hoorde huilen en gillen en zuster [Naam] hoorde schreeuwen en daarbij het geluid van petsen hoorde. Zijzelf werd bedreigd door zuster [Naam]. Zij heeft het pensionaat al vóór het einde van het eerste schooljaar verlaten.

4.5 Het komt de Klachtencommissie tenslotte niet aannemelijk voor dat aangeklaagde, die stelt nog over een goed geheugen te beschikken, zich een meisje als klaagster, dat opvallend ziekelijk moet zijn geweest, niet herinnert, ook niet nadat, zoals mevrouw [Naam] ter zitting heeft verklaard, aan haar foto's zijn voorgelegd.

Dit feit in combinatie met de verschillende voormelde verklaringen brengt de Klachtencommissie tot het oordeel dat het voldoende aannemelijk is geworden dat klaagster door aangeklaagde is misbruikt op na te melden wijze:

Klaagster is van medio/einde [Jaar] tot maart/april [Jaar] (van haar 12^e tot haar 16^e jaar) ten minste vier keer per maand door aangeklaagde betast en gepenetreerd. Klaagster moest er daarnaast getuige van zijn dat aangeklaagde zichzelf bevredigde. Klaagster moest tevens seksuele handelingen verrichten bij aangeklaagde.

4.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is

geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een persoon van wie ze geheel afhankelijk was.

4.7. Aangeklaagde is inmiddels 82 jaar oud en haar gezondheid is slecht. De Klachtencommissie zal zich bij haar advisering dan ook beperken tot de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan.

4.8. Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 november 2012 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot en aan klaagster verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die zij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.